

כשהחזקה קם על יוצרו

עו"ד דור ליאונד

אחד הדברים האחרונים שצד לחוזה צופה הוא, כי דווקא סעיפים שהוא עצמו דרש לכלול בהסכם מתוך ציפייה כי אלו ישרתו את האינטרסים המובהקים שלו, ישמשו בסופו של יום דווקא את הצד השני להסכם, כנגדו. כך למשל מי שדורש לכלול בהסכם פשרה סעיף סודיות, ואף דואג כי ינקב במפורש בהסכם סכום גבוה כפיצוי מוסכם בגין הפרת הסודיות, ודאי לא מצפה כי יהיה זה דווקא הוא שיחויב בתשלום הפיצוי המוסכם בטענה שהפר בעצמו את הסודיות.

פסק דין שניתן השבוע בבית משפט השלום בת"א-יפו (כב' השופטת ח. ינון)¹ מגלה כי בנסיבות מסוימות תרחיש שכזה אינו תיאורטי בלבד. המדובר בתביעה שהוגשה על ידי סטודנט במרכז הבינתחומי בהרצליה ואשר מקורה בתובענה קודמת שהוגשה על ידו בשנת 2006 כנגד ראשי אגודת הסטודנטים במכללה למנהל בעת ההיא, בה טען כי עתירה שכתב והגיש לבג"צ בנושא זכויות סטודנטים במוסדות אקדמיים חוץ תקציביים, הועתקה על ידו. התובענה הראשונה נסתיימה בהסדר פשרה תמורת תשלום של לא פחות מ-180,000 ש"ח. במכללה למנהל ביכרו כמובן שלא לתת פומבי להסכם הפשרה ולסכום הגבוה ששולם, ודאגו לכלול בהסכם סעיף חובת סודיות וחיוב בפיצוי מוסכם בגין הפרתו, בסכום גבוה יחסית של 150,000 ש"ח.

על-פי האמור בפסק הדין, כחודש וחצי לאחר חתימת הסכם הפשרה, ולמרות סעיף שמירת הסודיות, הגיע בדרך לא ידועה תוכנו של הסכם הפשרה לידי כתב באחד המקומונים בשרון. הכתב, כך מתואר, התקשר מספר פעמים אל מר שונשיין, יו"ר אגודת הסטודנטים במכללה למנהל דאז, כדי לקבל ממנו אישור ותגובה למידע שקיבל בקשר להסכם הפשרה. שונשיין צוטט בעיתון רק כמאשר שסכום הפשרה שולם וכי התביעה נדחתה. בית המשפט התרשם כי בדברים אלו ובכך שלא נמנע מלשוחח עם הכתב, הפר שונשיין את חובת הסודיות שנקבעה בהסכם הפשרה. כך, באופן אירוני, מצא עצמו דוקא מי שנמנה על המבקשים לכלול את סעיף הסודיות בהסכם הפשרה, כנתבע לתשלום הפיצוי המוסכם בטענה שהפר בעצמו את הסודיות.

בפסק הדין ניתנה התייחסות לסמכותו של בית המשפט על פי הדין להפחית את גובה הפיצוי המוסכם במקרים מסוימים בהם אין יחס סביר בין הפיצוי לגובה הנזק שניתן היה לראותו מראש כתוצאה מסתברת של ההפרה, אך נקבע כי סבירות זו התקיימה במקרה הנדון, תוך הסתפקות בהנמקה כי "המדובר בהסכם פשרה בין גופים הנמנים על אגודות הסטודנטים וראוי לקיים חובת סודיות, באם חלה כזו". שונשיין אם כן, חויב במלוא סכום הפיצוי המוסכם – 150,000 ש"ח.

יחד עם זאת, אפשר וניתוח מעט מעמיק יותר של מערך הציפיות והאינטרסים של הצדדים להסכם במועד כריתתו, והכרה בהבדל בין הנזק השונה שעשוי להיגרם לכל צד להסכם כתוצאה מהפרת הסודיות הנטענת, עשוי היה להביא לתוצאה אחרת בפסק הדין. זאת ועוד, יתכן והיה גם מקום לתת משקל מרכזי לאופיו הציבורי של התפקיד בו נשא שונשיין כיו"ר אגודת סטודנטים, עת פנה אליו עיתון לקבלת תגובה בענין ציבורי הנוגע לתפקידו, להבדיל ממקרה של פניה לאדם בכובעו הפרטי בענין עסקה מסחרית גרידא.

על כל פנים, פסק הדין מספק דוגמה מצוינת לזהירות הרבה בה יש לנקוט בקביעת הסדרים הדדיים לפיצוי מוסכם בהסכמים בכלל, ובהסכמי סודיות בפרט, כדי למנוע ככל הניתן מצב בו חובת פיצוי מוסכם בגין הפרת סודיות תהווה בסופו של דבר חרב פיפיות כנגד מי שרק ביקש להבטיח כי פרטי הסכם הפשרה יישמרו בסוד.

נכתב על ידי עו"ד דור ליאונד

¹ ת.א. 27009/09 טפ"א נ' שונשיין ואח'